

OULUN YLIOPISTON KIRJASTO

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2002

1. YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS TOIMINTAAN	2
2. ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ.....	3
2.1. Kirjaston hallinto ja organisaatio.....	3
2.2. Kirjaston henkilöstö	4
3. TALOUS	5
4. TILAT JA VARUSTUS.....	6
5. PALVELUT	6
5.1. Palvelujen käyttö	6
5.2. Palvelujen kehittäminen	7
Lainauksen kehittäminen.....	7
Mobiilipalvelujen kehittäminen.....	8
Palvelunlaatututkimus.....	8
6. KOKOELMAT JA LUETTELOT	8
Kausijulkaisujen kilpailuttaminen	10
Lahjoitukset	10
Luettelointi	10
7. JULKAISUTOIMINTA	11
8. KEHITTÄMISHANKKEET	12
Kirjaston omat hankkeet.....	12
Yliopiston sisäiset hankkeet	12
Kansalliset hankkeet.....	12
Kansainväliset hankkeet.....	13
9. TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT	13
10. KIRJASTON HALLINTOELIMET.....	15
Kirjaston johtokunta / tietohallinnon johtoryhmä	15
Johtavat kirjastonhoitajat	15
Kirjaston johtoryhmä.....	15
Tiimien vetäjät	16
Liite Henkilökunnan jäsenyydet alan järjestöissä ja muissa elimissä.....	17

1. YLIKIRJASTONHOITAJAN KATSAUS TOIMINTAAN

Kirjasto on panostanut viime vuosina verkkopalvelujen kehittämiseen ja niistä tiedottamiseen. Kertomusvuonna verkon kautta oli käytettävissä noin 5000 tieteellistä lehteä ja 111 tietokantaa, mm. viitetietokantoja, sanakirjoja ja tietosanakirjoja. Myös ensimmäiset elektroniset kurssikirjat saatiin asiakkaiden käyttöön. Kirjaston käyttäjät ovatkin löytäneet nämä resurssit ja palvelut hyvin kirjaston tehokkaan tiedottamisen ja käyttäjäkoulutuksen avulla ja käyttävät niitä yhä aktiivisemmin. Kirjautuminen FinELib-tietokantoihin oli kasvanut edellisvuodesta 45 prosenttia ja elektronisista lehdistä tulostettujen artikkelien määrä kaksinkertaistui edellisvuoteen verrattuna. Verkossa olevien yliopistojen väitöskirjojen käyttökerrat olivat peräti kymmenkertaistuneet vuodessa.

Uutena itsepalveluna avautui asiakkaille mahdollisuus tehdä varauksia kirjaston aineistoista www-sivujen kautta. Eräät kehittämishankkeet tehtiin yhteistyössä laitosten kanssa. Muutamien laitosten kanssa aloitettiin yhteistyönä tieteenalakohtaisen tiedonhankinnan verkko-opetuspakettien laatiminen. Kokoelmatietokannan PDA-laitteille ja kännyköille soveltuvan käyttöliittymän ja kokoelmien paikantamispalvelun kehittämistyö aloitettiin yhdessä sähkö- ja tekniikan osaston MediaTeamin kanssa. Myös vilkkaassa näyttelytoiminnassa on tehty runsaasti yhteistyötä laitosten kanssa. Tämän lisäksi työn alla oli useita kehittämishankkeita yhteistyössä muiden yliopistojen kanssa.

Merkittävät lahjoitukset rikastuttivat kirjaston kokoelmia. Lahjoitusten joukossa harvinaisin yksittäinen kirja oli yliopiston ensimmäinen inkunaabeli. Sen sijaan yliopiston oma hankinta monografioiden osalta on laskenut 1990-luvulta lähtien ja aiheuttaa huolta ja tyytymättömyyttä sekä asiakkaissa että kirjaston piirissä. Tulosneuvottelussa sovittiinkin vuodelle 2003 kokoelmapoliittisesta työryhmästä, joka tarkastelisi tilanteen ja tekisi suosituksensa.

Kirjaston toisena merkittävänä kehittämiskohteena on ollut oma organisaatio. Tässä edistyiinkin toimintavuonna monella tavalla. Kirjaston hallintopalvelut erotettiin Pääkirjastosta omaksi yksikökseen ja Pääkirjastolle nimettiin operatiivinen johtaja. Tuleva tekniikan ja luonnontieteiden yhteinen kirjasto sai lopullisen organisatorisen muotonsa ja lääketieteellisen tiedekunnan kirjaston laajennushanke varmistui.

2. ORGANISAATIO JA HENKILÖSTÖ

2.1. Kirjaston hallinto ja organisaatio

Toimintavuonna arvioitiin kirjaston strategian ja siihen liittyen kehittämishaasteiden toteutuminen. Arvioinnin loppupäätös oli, että kirjastolle oli asetettu liian paljon haasteita kehitettäväksi yhtä aikaa. Päätettiin keskittyä ja saattaa loppuun ensin kehittämishaaste 1, organisaation kehittäminen. Niinpä vuoden 2002 toimintaa leimasivatkin kirjasto-organisaation kehittämiseen liittyvät asiat. Linnanmaalla sijaitsevien teknillisen tiedekunnan ja luonnontieteellisen tiedekunnan kirjastojen yhdistämishanke (työnimellä TELLU) eteni ja pääkirjaston organisaatio uudistettiin.

Yliopiston hallitus käsitteli kokouksessaan 6.11. Linnanmaan keskiaulan läheisyydessä olevien kirjastojen yhdistämistä. Yhdistämissuunnitelma muuttui toiminnallisesti ja pitkällä aikajänteellä myös taloudellisesti huomattavasti edullisemmaksi, kun kolmen kirjaston mallista luovuttiin ja päätettiin rakentaa kahden, toistensa lähellä sijaitsevan kirjaston muodostama toiminnallinen yksikkö.

Vuoden 2001 loppupuolella ylikirjastonhoitaja oli asettanut työryhmän laatimaan esitystä pääkirjaston organisaation kehittämiseksi. Työryhmä jätti ehdotuksensa maaliskuussa 2002, jonka pohjalta pääkirjaston osastojen esimiehet suunnittelivat pääkirjaston uuden organisaation. Lopputuloksena oli, että marraskuussa 2002 hallinto-osasto erotettiin pääkirjastosta omaksi yksiköksi. Samassa yhteydessä sitomo siirrettiin kokoelmaosastoon. Organisaation hyväksyminen ja toteutuminen jäivät vuodelle 2003. Pääkirjaston organisaatiouudistuksen yhteydessä määriteltiin uudelleen pääkirjaston, erityiskirjastojen ja hallinto-osaston tehtävät.

Vuonna 2001 tehdyn tiimi-arvioinnin jälkeen käynnistettiin toimintavuonna 2002 uudet tiimit ja valittiin tiimeille vetäjät. Myös kirjaston hallintoelinten tarpeellisuus arvioitiin ja arvioinnin tuloksena päätettiin lakkauttaa kirjaston johtoryhmä. Sitä korvaamaan asetettiin yleis-, kokoelma- ja henkilöstöasioiden tiimiksi johtavien kirjastonhoitajien tiimi, jota tarvittaessa (toiminta- ja taloussuunnitelmien teko, rahanjako) laajennetaan tiimien vetäjillä.

Vuoden suuri uudistus oli tilastointi. Usean vuoden työn jälkeen saatiin valmiiksi uusi tilastostandardi (ISO 2789) ja sen kansallinen sovellus. Uudistuksen jälkeen osa tilastoista saadaan suoraan kirjastojärjestelmästä. Toinen merkittävä uudistus on elektronisen aineiston ja sen käytön tilastoiminen aiempaa eritellymmin ja tarkemmin. Tilastojen keruuohjeet ovat joiltakin osin muuttuneet siinä määrin, että vertailu aikaisempiin vuosiin tulee olemaan ongelmallista.

Kehityskeskusteluja jatkettiin.

TAULUKKO 1. Yleisölle avoimet kirjastoyksiköt.

	Pääkirjasto
Humanistinen tiedekunta ja kasvatustieteiden tiedekunta	Kajaanin opettajankoulutusyksikön kirjasto
	Snellmanian kirjasto
	Varhaiskasvatuksen koulutusyksikön kirjasto
Luonnontieteellinen tiedekunta	Biokemian laitoksen kirjasto
	Biologian kirjasto
	Fysiikan ja matematiikan kirjasto
	Geotieteiden kirjasto
	Kemian laitoksen kirjasto
Lääketieteellinen tiedekunta	Hammaslääketieteen kirjasto
	Kastellin tutkimuskeskuksen kirjasto
	Lääketieteellisen tiedekunnan kirjasto
Teknillinen tiedekunta	Arkkitehtuurin osaston kirjasto
	Konetekniikan osaston kirjasto
	Prosessi- ja sähkötekniikan kirjasto

2.2. Kirjaston henkilöstö

Kirjaston toimien ja virkojen määrä (105) pysyi edellisvuosien tasolla. Toimintavuoden aikana kirjastossa oli kaikkiaan 10 virantäyttöä. Osa viroista vapautui eläkkeelle jäämisten ja osa pitkäaikaisten sijaisuusketjujen purkautumisen johdosta. Kirjaston tavoitteena on järjestää tilapäisen henkilökunnan varaan perustuvat palvelut siten, että ne voidaan tulevaisuudessa tuottaa vakinaisella henkilökunnalla. Silti edelleenkin käytetään järjestelytehtävissä tilapäistä henkilökuntaa.

Määräaikaisen henkilöstön työpanos väheni vuonna 2002 hiukan: se oli noin 19 henkilötyövuotta, kun se edellisenä vuonna oli ollut noin 20 henkilötyövuotta.

TAULUKKO 2. Vakinaiset virat ja tehdyt henkilötyövuodet (htv).

Henkilöstö	2000	2001	2002
Vakinaisten virkojen määrä	105	105	105
Määräaikaiset htv	22	20	19
Yhteensä htv	127	125	124

Kirjansitojan jäätyä elokuussa eläkkeelle ylikirjastonhoitaja perusti työryhmän selvittämään sitomon tilaa, toimintoja ja kustannuksia ja vertailemaan niitä muualta saatavilla oleviin palveluihin. Selvityksen käsittely jäi seuraavaan vuoteen.

TYKY-ryhmä organisoii kaksi koulutustilaisuutta, joiden aiheina olivat työsuojelu ja työuupumus. Kevään virkistyspäivää vietettiin Yli-lin Kierikkikeskuksessa ja Kemin Lumilinnassa. Syksyllä 2002 alkoi Merikosken kuntoutuskeskuksessa TYK-kuntoutus, johon osallistui viisi kirjaston työntekijää.

Kirjaston järjesti henkilökunnalle koulutustilaisuuksia, joiden aiheina olivat

- asiasanoituksen teoriaa ja käytäntöjä,
- Voyager-kirjastojärjestelmän eri toiminnot,
- työuupumus,
- kokous- ja neuvottelutaito,
- tapakulttuuri,
- työsuojelu,
- uusi palkkausjärjestelmä.

Myös kirjaston työntekijät kouluttivat henkilökuntaa aiheina

- kausijulkaisujen luettelointi,
- Voyagerin eri modulit,
- OULA-tiedonhaku,
- Bookwhere.

Lisäksi henkilökunta osallistui ulkopuoliseen koulutukseen ja järjesti itse lukuisia lyhyitä tietoisuuksia ajankohtaisista aiheista.

3. TALOUS

Kirjastolla oli rehtorin myöntämää määrärahaa vuodelle 2002 yhteensä 34 556 000 mk, joka jakautui taulukon 3 mukaisiin menoeriin.

TAULUKKO 3. Määrärahat 2002

Käyttökohde	Menot, mk
Palkat	18 308 000
Perustoiminta	2 428 000
Vuokrat	11 154 000
Siirto tiedekunnilta elektronisiin aineistoihin (FinELib)	2 666 000
Yhteensä	34 556 000

Lisäksi kirjasto sai muita tuloja yhteensä 3 370 000 mk. Summa sisältää maksupalvelutulot ja tietohallintopidätyksen.

Kurssikirjoihin kohdennettiin 720 000 mk (vuonna 2001 610 000 mk).

Uusi valuutta, euro, otettiin käyttöön vuoden 2002 alussa. Ensimmäisen kahden kuukauden ajan asiakkaat saattoivat maksaa pääkirjastossa sekä markoilla että euroilla. Euroon siirtymisessä ei ollut ongelmia.

Yliopisto otti kesällä 2002 käyttöön uuden palvelukassajärjestelmän. Pääkirjasto otti järjestelmän käyttöön välittömästi. Myös pankkikortilla maksaminen tuli mahdolliseksi uuden järjestelmän myötä.

4. TILAT JA VARUSTUS

Tulevan tekniikan ja luonnontieteiden kirjaston ja lääketieteellisen tiedekuntakirjaston laajennuksen suunnittelut käynnistyivät.

Pääkirjastoon hankittiin uudet palvelutiskit ja lisähyllytilaa yhteensä 160 hyllymetriä. Sammalltiellä sijaitsevaan varastoon (Sammio) saatiin ilmaiseksi liukuhylläjä, jotka mahdollistivat vähän käytettyjen kirjojen siirron pois pääkirjaston varastoista.

Snellmanian opetustilan yhteiskäyttö KTK:n kanssa loppui. Opetustilan laitteet uusittiin.

5. PALVELUT

Toimintavuonna 2002 uusi Voyager-kirjastojärjestelmän työllisti edelleenkin runsaasti henkilökuntaa. Uudet päivitykset oli testattava ja korjattava esiin tulleet virheet. Ongelmana ovat olleet myös tietoliikenneyhteydet ja yhtäaikaisten käyttäjien runsaasta määrästä johtuneet hitaudet.

5.1. Palvelujen käyttö

Elektronisten aineistojen käyttö lisääntyi merkittävästi vuonna 2002 (taulukko 4). Asiakkaat tulostivat elektronisista lehdistä yli 150 000 artikkelia. Saman määrän tilaaminen kaukopalvelun kautta olisi maksanut n. 1,4 miljoonaa euroa.

TAULUKKO 4. Tietokantojen ja elektronisten lehtien käyttö

	2001	2002	muutos
Kirjautuminen FinELib-tietokantoihin	77 157	112 373	+45%
Elektronisista lehdistä tulostetut artikkelit	74 947	153 632	+105%

Tietopalvelun toiminta painottui asiakkaiden neuvontaan, opastukseen, käyttäjäkoulutukseen sekä käyttöliittymien käytettävyyden ja etäopiskelijoiden kirjastopalveluiden kehittämiseen ja neuvontaan. Kysymykset koskivat mm. tietokantojen käyttöä, etäpalveluita ja elektronisia lehtiä. Myös tiedonhakujen toimeksiannot sähköpostin kautta lähetettyinä ovat lisääntyneet.

Verkon kautta saatavien elektronisten aineistojen määrän lisääntyminen vaikutti lievästi laskevasti kävijämääriin sekä lainauksen ja tietopalvelun suoritteisiin (taulukko 5). Myös kaukopalvelun määrä jatkoi edellisten vuosien tapaan laskuaan sekä anto- että pyyntölainauksen puolella. Varsinkin antolainauksen kopiopalvelu väheni huomattavasti. Pohjoismaiden KVIK-toimitusten lopettaminen vaikutti samaan suuntaan. Toimintavuonna 2002 tilastoitiin ensimmäistä kertaa erikseen myös elektronisessa muodossa lähetetyt ja saadut kopiot.

TAULUKKO 5. Palvelujen käyttö.

	2000	2001	2002
Paikallislainat	1 453 757	1 243 006	658 679*
Saadut kaukolainat	9 874	8 313	7763
Annetut kaukolainat	14 803	11 745	9723
Tiedonhaun toimeksiannot	7 916	6 953	6587
Annettu käyttäjäkoulutus tuntia	1 028	882	848
Käyttäjäkoulutukseen osallistuneet	4 928	4 481	4106
Kirjastokäynnit	1 139 808	1 106 119	1 056 100
Aukiolotunnit viikossa	595	551	597
Aukiolopäivät vuodessa	4088	3931	3687
Sähköpostipalvelukerrat kuukaudessa			400 (Pääkirjaston lkm)
Yliopiston opiskelijamäärä	14 014	14 500	15 346
Yliopiston henkilöstömäärä	2 819	2 960	3 100

*Laskutapaa muutettiin edellisistä vuosista. Verrattaessa vuoden 2001 laskentatavalla saatuun lukuun paikallislainojen määrä laski n. 5 %.

Ylioppilaskunnan aloitteesta ja ylikirjastonhoitajan pyynnöstä Voyagerin lainausryhmä valmisteli asiakkaille sakottoman päivän, joka toteutettiin kirjastossa 7.5.2002.

5.2. Palvelujen kehittäminen

Lainauksen kehittäminen

Merkittävin tapahtuma asiakaspalvelun kannalta oli paljon pyydetyn itsepalveluvarauksen käyttöönotto web-OULAn kautta. Pääkirjaston lainaukseen saatiin lisäksi automaattinen puhelinvastaaja iltaisin ja viikonloppuisin ruuhkautuvien tiski- ja puhelinpalveluiden helpottamiseksi. Palvelujen parantamiseksi pääkirjaston yleisökopiokoneet vaihdettiin uusiin.

Kirjojen kiertoa pyrittiin nopeuttamaan ja Linnanmaan sisällä kulkevan postin määrää vähentämään suosittelemalla, että opiskelijoille ei tehdä aineistopyyntöjä Linnanmaan sisällä. Suositeltiin myös, että varattujen kurssikirjojen noutopaikaksi laitetaan pääkirjasto ja että

kirjat on pyrittävä palauttamaan siihen kirjastoon, jonka kokoelmiin ne kuuluvat. Opiskelijoiden taholta suositus ei kohdannut kritiikkiä. Suunnitelma toteutettiin syyskuussa ja siitä tiedotettiin Oulun ylioppilaslehdessä.

Mobiilipalvelujen kehittäminen

Kirjaston WWW-sivuista tehtiin kevyemmät ja pienille näytöille skaalautuva versio kehitettiin erityisesti erilaisten PDA- ja mobiilipäätelaitteiden käyttäjiä varten. Loppuvuodesta aloitettiin myös PDA-laitteille tarkoitettua OULA-kokoelmatietokantahaun ja paikantamispalvelun kehittäminen. Pääkirjastoon asennettiin langaton verkko vuodenvaihteessa 2002-2003.

Palvelunlaatu tutkimus

Kirjasto oli mukana kansainvälisessä palvelunlaatu tutkimuksessa, jossa tutkittiin yliopistokirjastojen palvelun laatua ja kehitettiin menetelmiä palvelun laadun arvioimiseksi. Vuoden 2002 aikana analysoitiin edellisenä vuonna tehdyn SERVQUAL-kyselyn tuloksia ja tehtiin kaksi ryhmähaastattelua, joista toiseen osallistui henkilökunnan ja toiseen opiskelijoiden edustajia. Haastateltavilta kerättiin kirjaston toimintaan liittyviä mielipiteitä ja kehittämissuhteita.

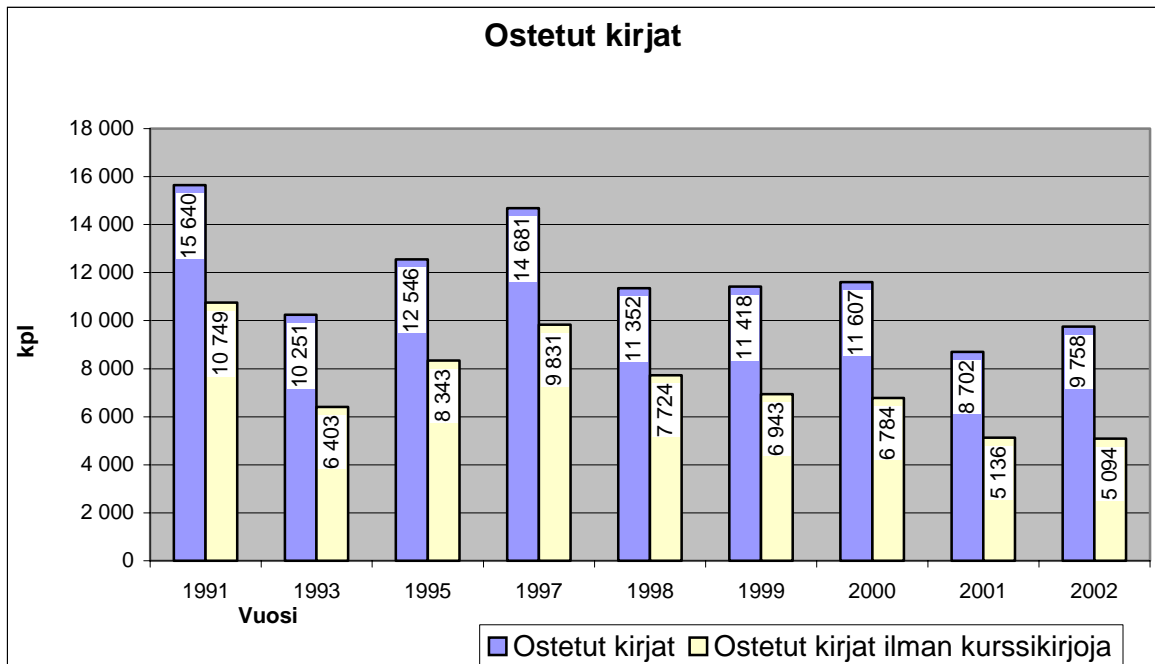
6. KOKOELMAT JA LUETTELOT

Kirjaston kokoelmat sisälsivät vuoden lopussa kaikkiaan 1,8 miljoonaa nidettä/säilytysyksikköä (41 hyllykm), josta monografioita 1,1 miljoonaa nidettä. Painettuja kausijulkaisuja ostettiin 3711 nimekettä ja elektronisia kausijulkaisuja 5008 nimekettä. Vapaakappaleina kotimaisia kausijulkaisuja tuli 8524 nimekettä. Tietokantoja oli käytössä 128. Muiden kuin kurssikirjojen hankinta laski edelleen huolestuttavasti.

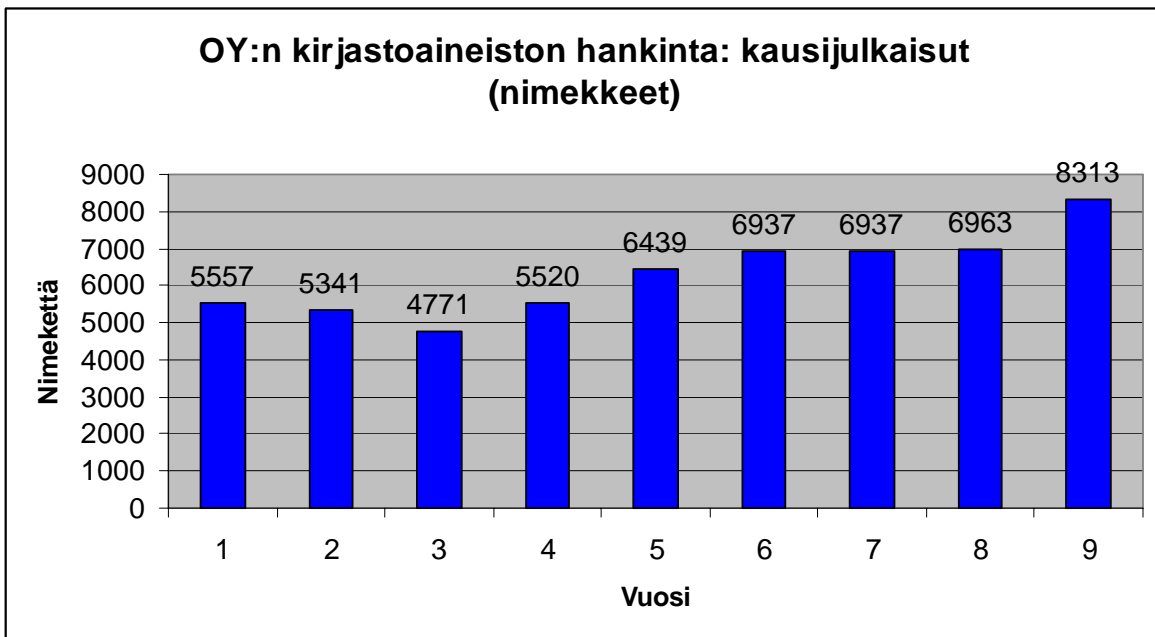
Toimintavuoden alussa saatiin käyttöön seuraavat elektroniset aineistot:

- Elsevier ScienceDirect (käyttö alkoi jo vuoden 2001 aikana koekäytönomaisesti),
- ACM Digital Library,
- Global Books in Print,
- Nature Weekly Online,
- Web of Science ja Journal Citation Reports.

Kuva 1. Ostettujen kirjojen nimekemäärä

Kuva 2. Ostettujen kausijulkaisujen nimekemäärä.

Yliopiston ulkoisille sidosryhmille suunnatun yhteisölehti *Aktuumin* kansissa esiteltiin vuoden 2002 ajan kuvia harvinaiskirjoista, joista kerrottiin myös lyhyissä artikkeleissa. Aiheina olivat:

- Oulun vanhat lainakirjastot,
- Wivi Lönnin muistokirjat,
- Skandinaaviens Fiskar,
- A. E. Nordenskiöld: Studier och forskningar,

- Suomen vanhin raamattu.

Lisäksi Aktuumissa no 1 ilmestyi artikkeli ”Museo yleisöltä piilossa”, jossa esiteltiin pääkirjaston holvin aarteita.

Kausijulkaisujen kilpailuttaminen

Kausijulkaisuhankintojen kilpailuttaminen toteutui vuonna 2002. Kirjaston kausijulkaisujen toimittajaksi valittiin EBSCO Information Services. Hankintasopimus on voimassa vuoden 2003 ja siihen sisältyy optio vuosiksi 2004 ja 2005.

Lahjoitukset

Oulun yliopiston kirjasto sai vuonna 2002 kaksi merkittävää kirjalahjoitusta, jotka huomioitiin hyvin tiedotusvälineissä.

Kirjasto sai kokoelmiinsa ensimmäisen inkunaabelinsa, Richardus de Media Villan kirjoittaman *Commentum superquarto Sententiarum* (Venetsia 1489, painaja Dionysius Bononiensis) rahoitukseen osallistuivat Suomalainen kirjakauppa, Rank Xerox, Ideal Office ja Sanomalehti Kaleva. Lahjoituksen luovutustilaisuus pidettiin 15.3.2002.

Oulun hiippakunnan tuomiokapituli luovutti deponoimalla Oulun yliopiston huostaan merkittävän kirjakokoelman. Kapitulin arkistosta yliopiston kirjaston harvinaiskirjakokoelmaan siirrettiin lähes tuhat 1500-1800-luvuilta peräisin olevaa nidosta. Pääosa luovutetuista kirjoista on tieteellistä kirjallisuutta, etupäässä teologisia julkaisuja, mutta joukossa on myös vanhoja ja arvokkaita filosofisia teoksia ja niteitä yleisen kirjallisuuden alalta. Lisäksi tuomiokapituli lahjoitti monografioita, kausijulkaisuja sekä pienpainatteita, jotka on painettu 1800-luvun lopulla ja 1900-luvulla.

Kokoelmia täydensivät myös muut lahjoitukset. FT Tuovi Monola lahjoitti Oulun yliopiston kirjastolle kirjallisuutta (25 hm), joka sisältää mm. suomen- ja venäjänkielistä kaunokirjallisuutta, taidetta, historiaa, teatteria ja puhetaidetta käsittelevää tutkimuskirjallisuutta. FL Anna-Maija Reinilä lahjoitti äitinsä Helga Reinilän (Sandelin-Gummerus suku) omistaman kirjakokoelman (4 hm) ja Kalajoen kristillinen kansanopisto lahjoitti arviolta noin 8 hm monografioita. Lisäksi Marjatta Lipponen toimitti äitinsä, kuvataiteilija ja lehtori Mirjam Kinoksen jäämistöstä kirjastolle sekä kirjallisuutta että ex libriksiä.

Luettelointi

Voyager-kirjastojärjestelmän valtakunnallinen loppuunsaattaminen aiheutti jonkin verran ongelmia luettelointitoiminnassa. Tietueiden takautuva konvertointi kirjaston tietokanta

OULASTA yliopistokirjastojen yhteisluettelo LINDAan aiheutti ylimääräistä työtä, kun runsaat 8000 tietuetta jouduttiin tarkistamaan manuaalisesti ja editoimaan annettujen ohjeiden mukaan yhteisluetteloon sopiviksi.

Luetteloidun aineiston määrä palasi OULAan kuitenkin normaalille tasolle kartunnan ollessa runsaat 40 000 tietuetta.

TAULUKKO 6. OULA-tietoja

	2000	2001	2002
OULA-tiedosto (tietueet)	695 300	720 144	759 542
- tietueisiin sisältyvä nidospäääärä	1 267 466	1 313 911	1 380 137
- tietueiden kartunta	41 768	25 120	42 054
- nidoskartunta		59 000	82 057
Sisällönkuvailtujen nimekkeiden määrä	14 125	10 420	9 816

Kopiointiluetteloinnin prosentuaalinen osuus tietuekartunnassa jatkoi kasvuaan ollen nyt 86,5 %, kun vastaava luku v. 2001 oli 85 %, v. 2000 78 % ja v. 1999 74 %. Tähän vaikuttivat ratkaisevasti lisääntyneet mahdollisuudet käyttää ulkomaisia kirjastotietokantoja tietueiden kopiointiin.

Verkkolehtiä karttui OULAan toimintavuonna n. 1 600. Valtaosa lehdistä tallennettiin OULAan eräajona palveluntarjoajien kotisivujen tarjoamista tiedoista (Elsevier) tai Lindasta (IEL). Verkkolehtien määrä Oulassa oli vuoden lopussa n. 3 200 nimekettä.

Takautuva luettelointi kohdistui ennen kaikkea pääkirjaston seuraaviin aineistoryhmiin:

- lasten- ja nuortenkirjallisuus: 4573 nimekettä,
- korttiluetteloitu kirjallisuus: 6105 nimekettä,
- holviin sijoitettu harvinaiskirjallisuus: 1681 nimekettä, josta ns. Palmusen kokoelmaa luetteloitiin 773 nimekettä.

Arto-tietokantaan Biologian kirjasto tallensi 466 viitettä.

7. JULKAISUTOIMINTA

Acta Universitas Ouluensis -julkaisusarjaan hyväksyttiin toimintavuoden aikana 92 väitöskirjaa (vuonna 2000 87 ja vuonna 2001 80) ja 5 muuta julkaisua (vuonna 2000 2; vuonna 2001 5). Oulun yliopiston kirjaston www-palvelimelle sijoitettuja elektronisia PDF-muotoisia julkaisuja käytiin katsomassa vuoden 2002 aikana yli 784 000 kertaa. Vuonna 2001 vastaava luku oli 84 000, joten käyttö oli lähes kymmenkertaistunut.

Kirjaston julkaisusarjassa ilmestyi yksi julkaisu. Bibliografian toimittamiseen liittyvässä työssä saatiin valmiiksi *Luettelo kirjallisesta toiminnasta Oulun yliopistossa 2001*.

8. KEHITTÄMISHANKKEET

Kirjaston omat hankkeet

Voyager-kirjastojärjestelmään siirryttiin vuonna 2001 Linnea2-projektin vetämänä. Projekti jatkui vuonna 2002. Voyager-hankintaohjelma otettiin käyttöön toimintavuonna 2002.

Wivi Lönn -aineiston digitointi (Oulun yliopiston arkkitehtuurin historian laitos, Helsingin yliopiston kirjaston mikrokuvaus- ja konservointilaitos)

Hankkeen tavoite on koota ensimmäisen suomalaisen naisarkkitehdin Wivi Lönnin matkavalokuvista (1897-1983), muistiinpanoista, piirroksista ja julkisista töistä digitaalinen julkaisu, joka säilyttää osittain jo tuhoutumassa olevan aineiston ja saattaa sen tutkijoiden käytettäväksi.

Yliopiston sisäiset hankkeet

Kirjasto oli mukana

- TVT-hankkeessa (tieto- ja viestintäteknikka opetuksen tukena), ja
- tietohallintostrategian laadintahankkeessa.

Kansalliset hankkeet

FinELib-käyttöliittymähanke (Kansalliskirjasto, TietoEnator OyJ),

Hankkeessa luodaan elektronisten aineistojen käyttöliittymä.

TieDot-hanke (Virtuaaliyliopistohanke, mukana seitsemän yliopistokirjastoa, koordinoijana Kuopion yliopiston kirjasto)

Hankkeen tarkoituksena on kehittää tieteenalakohtaisia verkkopohjaisia tieteellisen tiedonhankinnan taitoja. Oulun yliopiston kirjaston osuutena on suunnitella opetuspaketit taloustieteen ja suomen kielen aloilta. Tärkeänä tavoitteena on toteuttaa opetuspaketit yhteistyössä asianomaisten laitosten kanssa. Näin varmistetaan opetuspaketeissa tieteenalojen näkökulma ja pedagoginen ulottuvuus sekä saadaan tiedonhankintataidot integroiduksi pääaineen opintoihin.

Opintoaineistojen digitaaliset julkaisu- ja jakelukanavat (Opiskelijakirjasto, Tampereen yliopiston kirjasto, Lapin yliopiston kirjasto, Vaasan yliopiston kirjasto)

Hankkeen tavoitteena on loppuunmyytyjen kurssikirjojen saatavuuden lisääminen ja jakelukanavien kehittäminen.

Virtuaalikirjasto (useat yliopistokirjastot)

Hankkeen tarkoituksena on vapaasti verkosta saatavan aineiston valikoiva järjestäminen.

ENVIRU-projekti (Oulun yliopiston taloustieteiden tiedekunta, luonnontieteellisen tiedekunnan biologian laitos, teknillisen tiedekunnan prosessi- ja ympäristötekniikan osasto)

Virtuaaliyliopistohankkeeseen liittyvä projekti, jossa kehitetään ympäristöalan virtuaaliopetusta.

ELEF (Kajaanin kaupunginkirjasto-Kainuun maakuntakirjasto, Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto, Suomussalmen kunnankirjasto).

Projektin tavoitteena on kehittää Itä-Suomen alueen elektronisia kirjasto- ja tietopalveluja. Projektissa toteutetaan Kainuun alueelle yhteiskäytössä tai yhteishakukäytössä oleva tietokanta, jonka välityksellä alueen tärkeimpien kirjastojen ja tietopalvelujen aineistot ovat haettavissa.

Kansainväliset hankkeet

Palvelunlaatututkimus (University of Tsukuba-shi, Tokio; Yonezawa Women's College of Yamagata Prefecture; Royal Holloway College, University of London)

Tutkimuksessa, jonka kohderyhmänä ovat Oulun yliopiston opiskelijat ja henkilökunta, etsitään halutun palvelun laadun ja koetun palvelun laadun välisiä kuiluja. Projektissa hahmotellaan myös akateemisten kirjastojen palvelun laatua kuvaavia mittareita ja ulottuvuuksia. Lisäksi pyritään löytämään riippuvuuksia palvelun laadun ja kirjaston toimintaa kuvaavien mittareiden välillä sekä hahmotellaan kulttuurisia ja käytäntöihin liittyviä eroja palvelun laadun arvioinnissa. Tutkimusmenetelminä on käytetty SERVQUAL-pohjaista kyselyä ja ryhmähaastattelua.

9. TAPAHTUMAT JA NÄYTTELYT

Tapahtumat

- inkunaabelin lahjoitustilaisuus 15.3.,
- Kirjastoteemapäivä 7.5.,
- Ikkunoita Bysanttiin -näyttelyn avajaiset 10.12.

Näyttelyt pääkirjastossa

- Anne Frank – valtakunnallinen kiertävä näyttely 2.4.-13.4. Näyttely saatiin Ouluun yhteistyössä Oulun Normaalikoulun, Oulun kaupunginkirjaston ja pääkirjaston kanssa. Näyttelyn ajan Normaalikoulun opetusharjoittelijat toimivat oppaina koululaisryhmille.
- Kirjaston tulevaisuuskuva; näyttely liittyen Kirjastoteemapäivään 7.5. Aiheina resurssien vähenemisen vaikutukset ja informaatiolukutaito.

- Elias Lönnrot – syntymästä 200 vuotta,
- Olympiakesä 1952.

Pienoisnäyttelyt:

- Rockin karvaisia sieluja – suomalaisten rock-muusikoiden kirjallista tuotantoa 3.12.2001 – 28.2.2002; kokoajana ammattikorkeakoulun kirjastoharjoittelijat
- pienoisnäyttely: L. Onerva 1882-1972,
- Postikortteja kirjaston kokoelmista; kokoajana ammattikorkeakoulun kirjastoharjoittelija,
- kääntäjien suojeluspyhimys Hieronymus 1.-31.10.; yhteistyössä professori Irma Sorvalin kanssa.

Snellmanian kirjastossa järjestettiin seuraavat näyttelyt:

- Claude Monet,
- Kaarlo Sarkia,
- Svenskan i Finland,
- Lintujen nimiä murteissa ja linturunoja,
- Ikkunoita Bysanttiin,
- Kreikkalais-roomalaista muinaisuutta,
- Kielenkääntämisen päivät,
- Joulurunoja.

10. KIRJASTON HALLINTOELIMET

Kirjaston johtokunta / tietohallinnon johtoryhmä

Puheenjohtaja

Vararehtori, professori Liisi Huhtala

Jäsenet

Eriksson Seppo, leht., TaTK	Varajäsen: Kallunki Juha-Pekka, prof., TaTK
Fält Olavi K., prof., HuTK	Varajäsen: Sulkala Helena, prof., HuTK
Heikkilä-Kuutti Marja-Leena, kirj.hoit.	Varajäsen: Klintrup Outi, informaatikko
livari Juhani, prof., LuTK	Varajäsen: Pursiainen Jouni, prof., LuTK;
	Laasonen Kari, prof., LuTK 1.3. alkaen
Järvelä Sanna, prof., KTK	Varajäsen: Suortti Juhani, prof., KTK
Kalliokoski Juha, tutk.joht.	Varajäsen: Yli-Luoma Pertti, ma.prof.
Keiski Riitta, erikoistutk., TTK	Varajäsen: Leiviskä Kauko, prof., TTK
Koskinen, Pekko, fil.yo.	Varajäsen: Metso Antero, DI
Mähönen Petri, prof., TTK	
Nieminen Pentti, leht., LTK	Varajäsen: Salo Tuula, ma prof., LTK
Pietilä Hannu, hall.joht.	
Ylinampa Janne, fil.yo.	Varajäsen: Vesikukka, Elisa, taloustiet.yo

Tietohallintopäällikkö Pentti Korhonen (tietohallinnon esittelijä)

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki (kirjaston esittelijä)

Johtavat kirjastonhoitajat

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Johtavat kirjastonhoitajat

Hallintopäällikkö	Irene Kujala 31.8. saakka ja Pirkko Lindberg 1.9.2002 alkaen
Kirjastonhoitaja	Pekka Ahtiainen (TTK)
Kirjastonhoitaja	Anna-Liisa Erikkilä (KOKY)
Kirjastonhoitaja	Margit Heikkala (LTK)
Kirjastonhoitaja	Marja-Leena Heikkilä-Kuutti (HuTK ja KTK)
Kirjastonhoitaja	Aila Huovinen (Pääkirjaston kokoelmaosasto)
Kirjastonhoitaja	Seppo Krekelä (Pääkirjaston luettelointiosasto)
Kirjastonhoitaja	Esa Soini (LuTK)
Kirjastonhoitaja	Eila Tapio (Pääkirjaston palveluosasto)

Sihtööri

Kirjastoamanuenssi Päivi Rasinkangas

Kirjaston johtoryhmä

Puheenjohtaja

Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Jäsenet

Kirjastonhoitaja	Irene Kujala
Asiakaspalvelujen edustaja	Teija Jokiharju-Keso
Kokoelmapalvelujen edustaja	Riitta Eriksson
Sisäisten palvelujen edustaja	Tuulikki Korhonen
Tiedekuntakirjastojen edustaja	Margit Heikkala
Pääkirjaston osastojen edustaja	Eila Tapio

Sihtööri

Kirjastoamanuenssi Päivi Rasinkangas

Tiimien vetäjät

Elektroniset aineistot ja palvelut -tiimi	Tiina Jounio
Hankintatiimi	Riitta Vuorivirta
Henkilöstökoulutustiimi	Taina Lehtonurmi
Kaukopalvelutiimi	Teija Jokiharju-Keso
Kausijulkaisutiimi	Leena Ruostesaari
Luettelointitiimi	Irene Karppanen
Taloushallintotiimi	Tuulikki Korhonen
Tiedotustiimi	Päivi Rasinkangas
Tietojärjestelmätiimi	Timo Ronkainen
Tietopalvelutiimi	Tapani Kemppainen

Liite Henkilökunnan jäsenyydet alan järjestöissä ja muissa elimissä

European Voyager User Group -systeemyöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

FinELib-asiantuntijaryhmä: yhteiskuntatieteet yms., sähköpostijäsen

- informaatikko Riitta Hoppania

FinELib-konsortioyöryhmä

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

FinELib-käyttöliittymäprojekti

- informaatikko Riitta Hoppania
- informaatikko Tiina Jounio
- kirjastonhoitaja Helena Heikura

FinELib luonnontieteet, maatalous- ja metsätieteet ja ympäristöalat -työryhmä

- kirjastonhoitaja Helena Heikura

FinELib-ohjausryhmä

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

FinELib terveystieteiden -konsortioyöryhmä

- kirjastonhoitaja Margit Heikkala

Kansallinen portaali -projektiryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen

KOTU:n johtokunta

- suunnittelija Reino Lipponen (varajäsen)

Linnea2 hankinta ja saapumisvalvonta -työryhmä

- kirjastoamanuenssi Irene Karppanen

Linnea2-kaukopalvelutyöryhmä

- kirjastonhoitaja Juhani Räisänen (puheenjohtaja)

Linnea2-konsortion ohjausryhmä

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Linnea2-lainaustyöryhmä

- kirjastonhoitaja Marja-Leena Heikkilä-Kuutti

Linnea2-ohjelmistoryhmä

- kirjastonhoitaja Juhani Räisänen

Linnea2 OPAC -työryhmä

- kirjastonhoitaja Seija Kulmala (puheenjohtaja)

Linnea2-tilastotyöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

Linnea2-systeemyöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

Linnea2-laitteistotyöryhmä

- pääsuunnittelija Raimo Körkkö

Lääketieteellisen tiedekunnan kirjastoaliokunta

- kirjastonhoitaja Margit Heikkala (sihteeri)
- informaatikko Raija Heino

Lääketieteellisen tiedekunnan tiedekuntaneuvosto

- informaatikko Raija Heino (varajäsen)

OAMK / kirjastoalan koulutuksen ohjausryhmä

- kirjastonhoitaja Eila Tapio

OYK:n virtuaalikirjastoryhmä

- informaatikko Tapani Kemppainen
- atk-suunnittelija Tapio Ryhänen

Oulun yliopiston intranet-työryhmä

- atk-suunnittelija Tapio Ryhänen

Oulun yliopiston julkaisutoimikunta

- kirjastonhoitaja Irene Kujala (varajäsen ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki)
- kirjastonhoitaja Raili Toivio (varajäsen)

Oulun yliopiston koulutus- ja tutkimuspalvelujen johtokunta

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki

Oulun yliopiston työryhmä "Julkaisu-, oppi- ja muun materiaalin tuottamiseen liittyvät menetelmät, palvelujen ja organisoinnin kehittäminen

- suunnittelija Reino Lipponen (sihteeri)

Oulun yliopiston WWW-johtoryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen
- atk-suunnittelija Tapio Ryhänen (sihteeri)

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin julkaisusarjan toimituskunta

- kirjastonhoitaja Margit Heikkala

STKS -kausijulkaisutyöryhmä

- informaatikko Tiina Jounio (sihteeri)

TieDot-hankkeen ohjausryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen

Vapaakappalekirjastojen kokoukset

- kirjastonhoitaja Riitta Eriksson

Virtuaalikirjaston kehittämistyöryhmä

- informaatikko Riitta Hoppania
- atk-suunnittelija Tapio Ryhänen
- informaatikko Tapani Kemppainen

Voyager projektipäälliköt -työryhmä

- suunnittelija Reino Lipponen

Voyager Universal Borrowing Task Force

- kirjastonhoitaja Juhani Räisänen

VTT Tietopalvelun neuvottelukunnan jäsen

- ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki